Svar på skriftligt spörsmål SSS 539/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om problem med vårdkedjan och läkemedelsbehandlingen av ADHD hos vuxna

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 539/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Paula Risikko /saml:

> Hur ämnar regeringen säkerställa läkemedelsbehandlingen av ADHD hos vuxna med beaktande av vårdkedjan och
>
> hur ämnar regeringen säkerställa läkemedelsersättningar för alla verksamma läkemedel som används vid behandling av ADHD?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I varje ansvarig enhet inom primärvården ska det finnas anvisningar för diagnostik och behandling av ADHD och en beskrivning av den lokala vårdkedjan, där man kommer överens om arbetsfördelningen och samarbetet mellan primärvården och den specialiserade sjukvården i enlighet med den aktuella God medicinsk praxis-rekommendationen. Behandlingens kontinuitet och inledning av den läkemedelsbehandling som patienten behöver i rätt tid och god uppföljning i olika situationer ska säkerställas mellan olika instanser. Behandlingen av en ADHD-patient ska basera sig på patientens vårdplan. I journalhandlingarna antecknas grunderna för varför icke-medicinska behandlingsformer inte är tillräckliga eller lämpliga.

Enligt läkemedelslagen (395/1987) hör den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av läkemedelsförsörjningen till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea). Fimea kan bifoga villkor till försäljningstillståndet för ett läkemedelspreparat, om de är nödvändiga för att säkerställa en korrekt och säker användning av läkemedlet. Hos vuxna kan ADHD-medicineringen inledas av en specialist inom psykiatri eller neurologi eller en läkare som specialiserar sig på sin specialiseringsplats. Den fortsatta behandlingen kan i ett etablerat skede genomföras så att den förskrivande läkaren vid behov konsulterar en läkare som är insatt i behandlingen av ADHD. Med vårdkedjor som överensstämmer med rekommendationen God medicinsk praxis säkerställs tydliga processer som också fungerar vid byte av vårdplats. I Finland har man startat programmet Framtidens social- och hälsocentral, som har som mål att förbättra en jämlik tillgång till tjänster i rätt tid och kontinuitet samt att säkerställa att tjänsterna ät tvärsektoriella och samverkande. Programmet stöder också genomförandet av ADHD-patienternas vårdkedjor.

Läkemedelsprisnämnden, som verkar i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet, beslutar om ersättning för läkemedelspreparat. Bestämmelser om ersättning för läkemedel finns i sjukförsäkringslagen. Ärenden som gäller ersättning och partipris behandlas i prisnämnden på basis av läkemedelsföretagens ansökningar. Ett läkemedelsföretag kan också själv ansöka om ersättning i begränsad omfattning. I sjukförsäkringslagen beskrivs förutsättningarna för ersättning av läkemedelspreparat. Läkemedelsprisnämnden har genom sina beslut begränsat grundersättningen för andra ADHD-läkemedel än metylfenidatpreparat. Det har alltså varit fråga om antingen ett särskilt dyrt läkemedel eller så skulle läkemedlet vid omfattande användning medföra orimliga kostnader i förhållande till den nytta som uppnås. Det finns dock flera läkemedelspreparat som omfattas av begränsad ersättning från sjukförsäkringen för behandling av ADHD, så att läkemedelsbehandlingen ska kunna tryggas även när metylfenidatpreparatet inte är lämpligt. Folkpensionsanstalten kan närmare besluta om vilka utredningar som behövs och om de medicinska villkor som ska uppfyllas för att ersättning för läkemedelspreparatet ska vara motiverad. Läkemedelsföretag kan ansöka om att utvidga ersättningen, med andra ord att begränsningen upphävas. För närvarande behandlas inte ansökningar om ADHD-läkemedel som gäller begränsning av ersättningen eller upphävning av begränsningen.

Helsingfors 26.10.2021

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru